

MERT GÜNCÜER'İN SİNEMA YOLCULUĞUNA DAİR KISA BİR SÖYLEŞİ

Eda Güngör Korçak

Bağımsız sinema, özgün anlatım biçimleri ve cesur yaklaşımlarıyla izleyiciye farklı dünyaların kapılarını aralayan bir alan. Kısa film ise bu dünyada, sınırlı süresi içinde derinlikli hikâyeler anlatabilmenin en yaratıcı yollarından biri. Sekans Sinema Grubu olarak, bu kez kısa film yönetmeni **Mert Güncüer** ile bir araya geldik. Çektiği filmlerle festivallerde adından söz ettiren ve sinema dilini sürekli yenileyen **Güncüer** ile sinemaya bakışını, ilham kaynaklarını ve üretim sürecindeki deneyimlerini konuştuk. Kısa film üretiminin zorluklarını ve sunduğu özgürlük alanlarını da ele aldığımız bu söyleşide, yönetmenin sinema serüvenine daha yakından bakıyoruz.

EGK: *Kısaca “Mert Güncüer” kimdir, okuyucularımıza biraz kendinden bahseder misin?*

MG: 1991 Balıkesir doğumluyum. Babamın subay olmasından kaynaklı 1991-2000 yılları arası biraz dolaşmış diyebilirim. Şu anda da zamanımı daha çok geçirdiğim Ankara'ya yerleştik. Lisansımı Bilkent Üniversitesi İletişim Tasarım

Bölümü'nde tamamladım. Sonrasında da Başkent Radyo TV Sinema Bölümü'nde yüksek lisansımı yaptım.

EGK: Bir Sürgünün Not Defteri: Misina *filmine gelmeden önce bugüne kadar yaptığın kısa filmlerden biraz bahseder misin?*

MG: Aslında hareketli görüntülere merakım oldukça önceye gidiyor. Ortaokul zamanlarında o dönemin Nokia kameralarından bir tanesi görüntüyü kesme ve devam ettirme olanağı sunuyordu. Biz de arkadaşlarla bir şeyler çekiyorduk. Ben bazı mizansenler öneriyordum ve onlarla birlikte bu sahneleri kurmaya çalışıyorduk. Fakat tabii bilinçli olarak bir şeyler yapmaya üniversite 3. sınıfta başladım. *Vis-a-Vis* adında, kısa süreli bir kolektif oluşturmuştuk. Bu kolektifle birlikte 2013 ve 2014'te İstanbul 48 Saat Film Festivali'ne katıldık. Çok ilginç ve konsept bir festivaldi. O atmosferde olmak, 48 saatte senaryo yazıp, çekip, kurgusunu yapmak bizim sınırlarımızı çok zorlayan ama bir o kadar da keyif veren, içimizdeki "vahşi sinemacıyı" körükleyen bir süreç olmuştu. Katıldığımız iki yıl da ödülle dönmüştük. Bu da bizim için motive edici olmuştu. Sanırım o zaman "galiba ben bunu yapabiliyorum" hissi doğmuştu. Devamında da yazdığım kısa senaryoları hayata geçirmek üzerine bir çaba sarfettim.

EGK: *Senaristliğini ve yönetmenliğini üstlendiğin kısa filmlerinde post-prodüksiyon aşamalarını da kendin yürütüyorsun. Hatta müzikler de sana ait bildiğim kadarıyla. Tam anlamıyla filmler "Mert Güncüer" imzası taşıyor diyebiliriz. Bir filmin başından sonuna kadar bütün aşamalarına hakimsin, bu durum filmin yapım sürecini nasıl etkiliyor? Avantajları ve dezavantajları neler?*

MG: Okul yıllarında özellikle film kurgusu üzerine eğilmiştim. Bunun temel sebebi, bir filmin aslında tam olarak oluştuğu, yani parçaların bir araya gelip bir film dizini oluşturduğu yerin kurgu masası olmasıydı. Devamında da kendi çektiğim tüm filmlerin kurgusunu yaptım. Bu kurgu aşamasında doğal olarak ses ve renklendirmeye de haşır neşir oldum. Tabii ki ses ve renk başka başka uzmanlıklar. O konuları bilmek, en azından belirli manevraları da daha rahat yapmamı ve gidişatı daha rahat görmemi sağladı. Fakat tabii ki en sonunda, konuyu uzmanlarına bıraktım her seferinde. Böyle de olması gerekiyor zaten. Müzik konusuna gelirsek, müzisyen olmamın faydalarından yararlandım ve çok fazla olmasa da bugüne kadar bazı müzikleri kendim yaptım. Fakat çoğunluk olarak o noktada da başka müzisyenlerle çalıştım. Çalıştığım müzisyenler aynı zamanda filmlerin ses miksajını ve ses tasarımı yapan insanlar oldular. İsim olarak çok farklı kişilerle çalışma fırsatı buldum. **Mert Çetinkaya, Berke Gülbakan, Özgün Tuncer** ve son olarak da **Buse Şimşek** bu isimlerden bazıları. Başından sonuna sürecin içinde olmak sürecin sağlıklı ve istediğim doğrultuda gidip gitmediğini kontrol etmek açısından avantajlı oldu. Fakat özellikle 2020'den bu yana fazla üretim içerisinde bulunduğum için ve kurgu noktasında tek başıma çalıştığım için çok yorucu ve yıpratıcı da bir süreç oldu. Doğal olarak bazı projelerin finalize olması da zaman aldı. O yüzden yer yer çalışabileceğim bir kurgucu aramıyor değilim :)

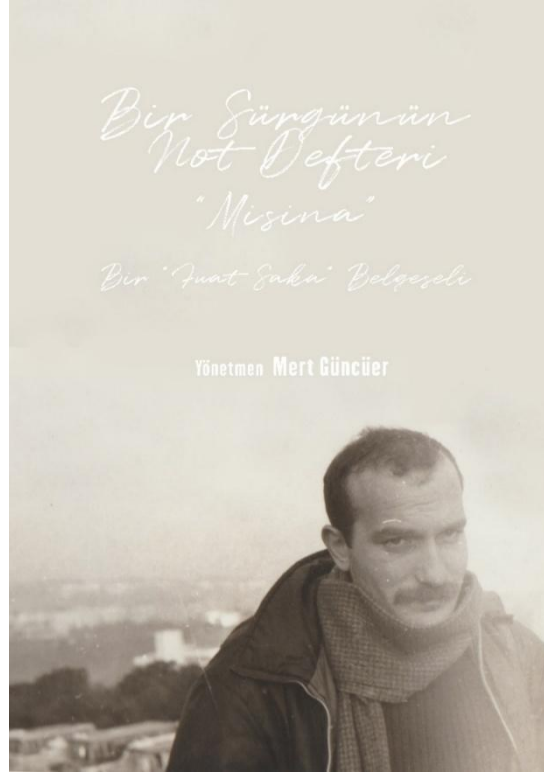
EGK: *Deneyisel bir çalışma olan Çark filminin yönetmenliğini Burçak Işimer ile birlikte yürüttünüz. İki yönetmen olarak çalışmaya nasıl karar verdiniz, süreç nasıl ilerledi?*

MG: *Çark*'ın hikayesi 2023 yılında **Burçak Işimer**'le ortak olan bir dansçı ve koreograf arkadaşımızla başladı. **Burçak**'ın elinde tam şekillenmemiş bir senaryosu olduğunu ve belki birlikte çalışabileceğimizi söyledi. Devamında yoğun telefon görüşmeleri ile ne yapabileceğimizi konuştuk. Sonrasında hem kafa olarak hem de akış olarak bizi tatmin eden bir süreç geçirdik. Yaklaşık 6-7 ay sonunda da projenin *pre-produksiyon* aşamasına başladık. İki yönetmen olarak çalışmak çok da zor olmadı bizim için. Bunun temel sebebi sanıyorum farklı alanlardan gelen insanlar olmamızdı. Böylece birbirimize yaratıcılığımızı kullanmak için bolca alan tanıdık ve çekim sürecinde de bu güven ve özgürlük alanı devam etti. Üslup olarak da iyi bir ortaklık yakalayınca geri kalan gri alanlar da bize bir zorluk yaratmadı.

EGK: *Kısa filmlerden uzun soluklu bir maceraya atlamak çok da kolay olmasa gerek. Bir Sürgünün Not Defteri: Misina filminde yapım-yönetim sürecinde seni en çok zorlayan aşamalar nelerdi?*

MG: Belki de her yönetmenin her sinemacının arzularından biridir uzun metraj yapmak. Benim bu noktada ilk uzun metrajlı belgesel filmim oldu ***Bir Sürgünün Not Defteri: Misina***. Devrimci müzisyen **Fuat Saka**'nın hayatını anlatan bir biyografik çalışma diyebiliriz. Bir nevi portre sayılır. Çok yakınız **Fuat Saka**'yla. Öyle ki ilk tanışıklığımız 1999 yılına kadar gidiyor. 2021 yılının tam başında, sık sık ziyaret ettiğim Datça'daki evlerinde karşılıklı rakı içtiğimiz bir gece Fuat Abi şöyle bir laf etti: "Benim de 50. sanat yılım gelmek üzere..." Ucunu açık bırakmıştı cümlemin. O anda film başlamış oldu aslında. Üç yıllık bir çalışmanın ardından 2024 Kasım ayında filmi tamamladım. Neredeyse tamamen tek başıma çektim diyebilirim. Tüm organizasyonlar ve seyahatleri de doğal olarak filmin yapımcısı ve yönetmeni olarak benim ayarlamam gerekiyordu. Çok fazla araştırma ve arşiv taramasını da beraberinde getiren bir süreç olduğu için doğal olarak fazlaca yorucuydu. Fakat kendim dışında hesap vereceğim kimsenin olmayışı da o noktada elimi güçlendirdi diyebilirim. Fakat tabii şımaracağınız ya da naz yapacağınız kimsenin de olmaması bazen zihinsel olarak kendi kendinizle çatışmanızın önünü açabiliyor.

EGK: *Misina belgeselinde bir yandan Fuat Saka'yı izlerken, diğer taraftan Türkiye'nin siyasi geçmişini de izliyoruz. Ayrıca Misina'da kurduğunuz anlatının kişisel bir tarafı da var. (İzleyecek olanlar için sürprizi bozmamak adına spoiler vermiyorum) Filmin anlatı yapısı nasıl şekillendi? Hangi aşamada "evet, bu hikâyeyi anlatmalıyım" dedin?*

MG: Filme başlarken aklımda sürekli filmin nasıl bir formda olması gerektiğine dair sorular vardı. İlk başta tamamen voice-over kullanarak bir akış yapmak istemiştim. Fakat tabii böyle bir şeyi çok iyi kurgulayıp ona uygun bir tonda ses akışı yakalamanız gerekiyor. Bir süre sonra bu tarzın filme yer yer çok fazla şey kaybettireceğine karar verdim. Devamında da form arayışımı sonlandırdım. Sonuç olarak filmin kendine has bir akışı oldu. Hem röportajlara hem voice over akan sahneler yer verdim. Bu biraz da benim dışımda ve filmin doğal yapım aşamasında gelişen bir yanı oldu. Yani üzerine çok konuştuğumuz bir şey değildi. Birbirimizi anladık ve başladık. Fakat tabii **Fuat Saka** benim için hem sanatçı olarak hem de kişilik olarak çok özel bir yere sahip. Böyle bir filmi yapmış olmaktan dolayı çok mutluyum. Çünkü **Fuat Saka**'nın kendi tavrı ve isteğinden kaynaklı olarak dünyanın farklı yerlerinde bilinse de "meşhur" veya "popüler" biri değil. Bu da anlatıcı olarak elimi güçlendiren bir durum oluşturdu. Örneğin bir Rolling Stones belgeseli çekmek isteseniz herkesin bildiği bir konuyu anlatmış olacaksınız. Gizli saklı şeyler sanıyorum bizlere daha çok oyun alanı ve malzeme vadediyor.

EGK: *Misina'nın festival yolculuğu da İstanbul Film Festivali ile başlamış oldu. Festivaldeki deneyimlerinden bahseder misin biraz, izleyicilerin tepkisi nasıldı?*

MG: Film prömiyerini 44. İstanbul Film Festivali'nde gerçekleştirdi. Böyle bir açılış bizi çok mutlu etti çünkü önem verdiğimiz festivallerden biriydi İFF. Bu yıl yerli ve yabancı kategorilerin birleştirildiği bir yıld. 21 Belgesel film den yedisi yerliydi, biz de yedi yerli film den biri olarak festivale katıldık. Festival kapsamında yerli ve yabancı çok değerli insanlarla tanışma fırsatı bulduk. Güzel bir alkış aldık filmin sonunda. Organik ve iyi hissettiren bir alkıştı. Film gösterimlerinden sonra özel gösterim talepleri de geldi çeşitli kurumlardan. Bu da bizi ayrıca mutlu etti. Çünkü amaçlarımızdan biri filmi ulaştırabildiğimiz kadar çok insana ulaştırmak. Çünkü böylesine değerleri olan bir yaşamı herkesin görmesini istiyoruz.

EGK: *Filmografini incelediğimde kurmaca- deneysel- belgesel gibi farklı alanlarda üretim yaptığını görüyorum. Mesela Yarın&Yarın kurmaca bir film iken Çark ve Zamansız Zamanlar deneysel türde karşımıza çıkıyor. Son filmin Misina ise uzun metraj ve belgesel. Seni en çok yansıtan içlerinden hangisi? Belli bir türde mi ilerlemeyi planlıyor musun yoksa rüzgar nereye götürürse mi diyorsun?*

MG: Evet çok farklı türlerde filmler yaptım bugüne kadar. O konuda sanırım şöyle bir düşüncem var: İnsan olarak karmaşık bir doğaya sahibiz. Her zaman tek bir duygu yoğunluğu ile zamanımızı geçiriyoruz. Katmanlı ve birbirine girmiş duygular barındırıyoruz. Sanırım bu yüzden kendimi hiç sınırlandırmak istemedim. O an ne hissediyorsam onun peşinden gidiyorum. Bu da bazen form olarak bazen *genre* olarak farklı işlerin çıkmasına sebep oluyor.

EGK: *Yaptığın filmler arasında en çok kendini ifade edebildiğin film hangisi oldu bugüne kadar?*

MG: Bu sorunun cevabı çok zor. Kendimi en iyi ifade ettiğimi düşündüğüm bir film, izleyiciler tarafından çok da anlaşılmazsa o zaman buna ne demeliyim bilmiyorum. Fakat kendi içimde en çok doyumla ulaştığım işlerim olarak **Zamansız Zamanlar** ve **Bir Sürgünün Not Defteri: Misina** filmlerini söyleyebilirim. Başka bir zaman başka cevaplar da verebilirim hiç belli olmaz...

EGK: *Yakın zamanda planladığın yeni projelerin var mı?*

MG: 2018'den bu yana yer yer üstünde çalışma fırsatı bulduğum kurmaca bir senaryom var. O senaryonun üstüne biraz daha eğilmek istiyorum. Kabası bitmek üzere. Onun dışında yapım aşamasında olan **Çizginin İki Tarafı** adında bir belgesel projemiz daha var. Yarisını Gürcistan'da yarisını Türkiye'de çektik. Sınırlarla ve kültürle ilgili bir belgesel film. Onun haricinde beraber çalıştığımız **Burak Oğuz Saguner**'le ve filmler konusunda sonradan aramıza dahil olan

Tuğcan Utku'yla farklı farklı projelerimiz var. Biraz zaman alacak tabii ki... Bir de 10 bölümlük bir polisiye dizi yazmıştım 2018'de. O da rafta duruyor.

EGK: *Okuyucularımıza "ben çok severim bu yönetmeni, siz de bir inceleyin derim" dediğin yönetmenleri soralım o halde sana. Kimler olur bu listede?*

MG: Bu noktada benim için diğerlerinden ayrı bir isim var: **Theodoros Angelopoulos**. Benim için sinema ve mizansen tanrısıdır kendisi. İlk olarak onu öneririm. Onun dışında beni sinematografik olarak etkileyenlerin başında **Krzysztof Kieślowski**, **Andrey Zvyagintsev**, **Ömer Kavur**, **Dagur Kári**, **Emir Kusturica**, **Abbas Kiarostami** geliyor. Liste çok uzayabilir burada bırakalım.